

BELGISCH ARBITRAGEHOF VOOR DE SPORT

ARBITRALE UITSpraak

Zaak ARB. 162/19

Arbitragecollege samengesteld in toepassing van artikel 14.3 van het arbitragereglement van het BAS, uit:

De Heer Jeroen PINOY, Voorzitter en de Heren Joris DE TOLLENAERE en Stijn GEUKENS, arbiters;

Zitting donderdag 12 maart 2020

INZAKE:

ROYAL ANTWERP FOOTBALL CLUB, met maatschappelijke zetel gevestigd te 2100 Deurne, Oude Bosuilbaan 54A;

Appellante op hoofdberoep,

Verweerster op incidenteel beroep:

Vertegenwoordigd door Mr. Jorgen VAN LAER, advocaat, met kantoor te 2000 Antwerpen, Frankrijklei 104, en Mevrouw Catherine MACKEN;

TEGEN:

1. HET BONDSPARKET, met kantooradres te 1020 Brussel, Houba de Strooperlaan 145.

Verweerster op hoofdberoep,

Appellante op incidenteel beroep,

Eerste geïntimeerde.

Vertegenwoordigd door de Heer Kris WAGNER, Bondsprocureur;

2. De VZW KONINKLIJKE BELGISCHE VOETBALBOND (KBVB), met maatschappelijke zetel gevestigd te 1020 Brussel, Houba de Strooperlaan 145, met ondernemingsnummer 0403.543.160.

Vertegenwoordigd door Mevrouw Violaine DESMET.

I. DE PROCEDURE

I.1.

Aanleiding van de procedure is het verslag van de match delegate met betrekking tot de wedstrijd op 11/08/2019 tussen ROYAL ANTWERP FOOTBALL CLUB en ROYAL CHARLEROI SPORTING CLUB.

De match delegate vermeldt in zijn verslag het volgende:

*“[...] in de 32’ van de wedstrijd werden door mezelf en match delegate trainee Peter JORDENS spreekkoren opgevangen “Les Wallons c’est du caca” waarop we vanuit de tribune naar beneden zijn gegaan en in contact kwamen met de vierde official Quentien PIRARD. Ook deze bevestigde de spreekkoren en nam contact met de scheidsrechter. Er werd besloten om te starten met **STAP 1 van de 3-step procedure** en via het PA-systeem in het Nederlands het roepen dat dergelijke discriminerende gedragingen niet thuis horen op een voetbalveld.*

Dit gebeurde bij de volgende spelstilstand in de 34’ waarbij de scheidsrechter VERBOOMEN beide team captains bij zich riep en Faris HAROUN vervolgens de supporters van RAFC aanmaande hiermee te stoppen. Tijdens de rust werd contact opgenomen met veiligheidsverantwoordelijke Frank VERHULST van RAFC om de harde kern te sensibiliseren. Dit lukte en er werden geen verdere incidenten van deze aard waargenomen in de tweede speelhelft.”

Het Bondsparket heeft op grond van artikel P.278.24 van het Bondsreglement bij ontvangst van dit verslag op 13/08/2019 een procedure aanhangig gemaakt tegen ROYAL ANTWERP FOOTBALL CLUB voor de Geschillencommissie Hoger Beroep voor het Profvoetbal (hierna ook genoemd “Geschillencommissie”).

De zaak werd een eerste maal behandeld op de zitting van 23/08/2019. Ter zitting werd discussie gevoerd of “Les Wallons c’est du caca” dan wel “Les Wallons ne travaillent pas” werd gezongen.

De Geschillencommissie besliste tijdens de zitting dd. 23/08/2019 de match delegate, de scheidsrechter en de vierde official op te roepen voor de zitting van 06/09/2019 om hen te horen omtrent de feiten.

De Geschillencommissie heeft bij beslissing van 08/10/2019, in het dossier aldaar gekend onder 2/19-20, de vordering van het Bondsparket ontvankelijk en deels gegrond verklaard en derhalve ROYAL ANTWERP FOOTBALL CLUB veroordeeld tot een boete van 1.000,00 Euro op basis van volgende redenering:

“[...]”

Het staat vast dat er een spreekkoor is ontstaan in de 32ste minuut dat aanleiding kon geven tot een inbreuk op art. B307 van het Bondsreglement.

In dat verband doet het er niet toe of het ging om “Les Wallons c’est du caca” of “Les Wallons ne travaillent pas” (zie hoger).

Het staat ook onbetwistbaar vast dat er is gezongen door supporters van R. Antwerp FC: “les Wallons ne travaillent pas”. De verdediging werpt dit immers zelf op als antwoord op de vaststellingen van de Match Delegate.

Waar inderdaad discussie kan zijn omtrent het al dan niet zingen en/of horen van “les Wallons c’est du caca”, mogelijks enkel in de beginfase van het spreekkoor, om dan over te gaan in een duidelijk hoorbaar “les Wallons ne travaillent pas” kan wel geenszins worden betwist dat er effectief is gezongen “les Wallons ne travaillent pas”. Dit feit is rechtmatig en voldoende nauwkeuring vastgesteld.

Een dergelijk gezang gaat duidelijk het louter sportieve kader te buiten aangezien een welbepaalde gehele bevolkingsgroep wordt gevisieerd.

Er wordt inderdaad op discriminerende en kwetsende wijze een welomschreven bevolkingsgroep gevisieerd.

Meer bepaald wordt een discriminerende en kwetsend cliché omtrent een bepaalde bevolkingsgroep in stand gehouden dat bovendien duidelijk een politieke connotatie heeft.

Het al dan niet ludiek karakter speelt hier dan ook geen rol vermits Art. B307.1 van het Bondsreglement de clubs de verplichting oplegt zich neutraal op te stellen op politiek, religieus en filosofisch vlak.

Dit artikel houdt tevens een vrijwillige beperking in van het recht op vrije meningsuiting. Door het toetreden van de club tot de KBVB aanvaardt hij de reglementen te zullen naleven.

Er dient wel te worden opgemerkt dat het gezang niet lang heeft geduurd. Nadien zijn er geen incidenten meer geweest. Het gezang komt ook niet provocerend noch ophitsend over.”

I.2.

ROYAL ANTWERP FOOTBALL CLUB heeft bij verzoekschrift dd. 15/10/2019 conform de artikelen B1723.12 en P.272.223 van het Bondsreglement beroep aangetekend bij het Belgisch Arbitragehof voor de Sport (hierna ook “BAS”).

I.3.

De conclusiekalender werd tussen partijen vastgelegd en de pleitzitting werd bepaald op donderdag 12/09/2020.

De partijen hebben conform de vastgelegde conclusiekalender besluiten neergelegd, en er bestaat geen aanleiding tot wering van neergelegde besluiten of stukken.

Het Arbitragecollege heeft de zaak behandeld op de voorziene zitting van 12/03/2020.

I.4.

Partijen verklaarden geen wrakingsgrond te hebben tegen één van de arbiters en verklaarden geen bezwaar te hebben tegen de publicatie van de beslissing op de website van het BAS.

Het Arbitragecollege heeft vervolgens alle partijen gehoord in hun middelen. Het heeft kennis genomen van de besluiten van partijen en de stukken van het dossier, met inbegrip van de stukken neergelegd door partijen. Het heeft de zaak nadien in beraad genomen.

II. VOORWERP VAN DE VORDERINGEN

II.1.

ROYAL ANTWERP FOOTBALL CLUB vordert dat de bestreden beslissing van 08/10/2019 van de Geschillencommissie Hoger Beroep zou worden hervormd, en dat de Bondsactie onontvankelijk, minstens ongegrond zou worden verklaard.

Ondergeschikt vordert ROYAL ANTWERP FOOTBALL CLUB dat een (nuttige) milde straf (met uitstel) aan conluante zou worden opgelegd.

ROYAL ANTWERP FOOTBALL CLUB verzoekt tevens het incidenteel beroep van het Bondsparket af te wijzen als onontvankelijk, minstens ongegrond.

II.2.

Het Bondsparket vordert het hoger beroep van ROYAL ANTWERP FOOTBALL CLUB af te wijzen als ongegrond en de Beslising van de Geschillencommissie Hoger Beroep dd. 08/10/2019 integraal te bevestigen, behoudens wat betreft het bedrag van de opgelegde geldboete, waarvoor door het Bondsparket incidenteel beroep wordt aangetekend en waarbij wordt gevorderd dat de opgelegde geldboete zou worden hervormd van 1.000,00 Euro naar 2.500,00 Euro.

II.3.

De KBVB verzoekt het beroep van ROYAL ANTWERP FOOTBALL CLUB ongegrond te verklaren en het incidenteel hoger beroep van het Bondsparket ontvankelijk en gedeeltelijk gegrond te verklaren, minstens de beslissing van de Geschillencommissie Hoger Beroep dd. 08/10/2019 te bevestigen.

III. DE FEITEN EN DE BESLISSING VAN DE GESCHILLENCOMMISSIE HOGER BEROEP VOOR HET PROFVOETBAL

III.1.

Tussen partijen bestaat betwisting over de feiten die aan de basis liggen van de vordering van het Bondsparket.

In het hoger reeds geciteerde verslag van de match delegate wordt gesteld dat er in de 32ste minuut een spreekkoor zou zijn ontstaan met de tekst “Les Wallons c’est du caca”.

In het scheidsrechtersverslag wordt vermeld dat op aangeven van de match delegate de wedstrijd werd stilgelegd om over te gaan tot fase 1, dit omdat er racistische uitlatingen waren vanuit het supportersvak van R. ANTWERP FC (“Les Wallons c’est du caca”).

Ter zitting van 23/08/2019 betwistte ROYAL ANTWERP FOOTBALL CLUB de inhoud van de gezangen en bracht de club beelden met geluid bij waaruit blijkt dat er gezongen werd “Les Wallons ne travaillent pas”.

Uit de bestreden beslissing van de Geschillencommissie Hoger Beroep blijkt dat het Bondsparket ter zitting van 23/08/2019 bevestigde dat inderdaad werd gezongen “Les Wallons ne travaillent pas”.

De Geschillencommissie oordeelde evenwel dat op basis van de eigen verklaringen van ROYAL ANTWERP FOOTBALL CLUB vaststaat dat gezongen werd “Les Wallons ne travaillent pas”.

Bijgevolg staat vast dat dit het feit is waarop dient te worden verder gegaan.

De Geschillencommissie Hoger Beroep oordeelde in haar beslissing van 08/10/2019 eveneens:

“Het verslag van de Match Delegate vormt de feitelijke basis waarop de vordering is gesteund. Dit verslag moet voldoende juist en correct zijn wat betreft de vaststelling van de feiten. Het mag in geen geval een schijn van partijdigheid wekken waardoor

de eindbeslissing die uiteindelijk ook op dit verslag is gesteund hierdoor zou aangetast zijn en enige schijn van partijdigheid zou kunnen vertonen.

Het is duidelijk dat onderhavig verslag manifest lacunes vertoont:

- *de Match Delegate hoort “les Wallons c’est du caca » en meldt dat dit eveneens wordt gehoord door de Match Delegate trainee en bevestigd werd door de vierde official;*
- *de vierde official spreekt dit formeel tegen en verklaart uitdrukkelijk, na expliciete vraag van de GCHBP, dat hij dit nooit heeft bevestigd aan de Match Delegate en dit zelfs niet heeft gehoord;*
- *de Match Delegate hoort de kwetsende gezangen ten aanzien van speler Mbokani niet.*

Het verslag kan dan ook niet zomaar als geldige basis van de vordering worden aangenomen. Het dient met de grootste omzichtigheid te worden beoordeeld.”

III.2.

Artikel B.307 van het Bondsreglement waarvan de schending door het Bondsparket wordt ingeroepen, luidt als volgt:

“Artikel B307 Neutraliteit en niet-discriminatie:

- 1. De clubs verbinden er zich toe neutraal te blijven op politie, filosofisch en godsdienstig vlak.*
- 2. Elke discriminatie van een land, een persoon of een groep personen op basis van zogenaamd ras, gender, huidskleur, afkomst, etnische afstamming, seksuele geaardheid, burgerlijke staat, sociale positie, geboorte, vermogen, leeftijd, het geloof, levensbeschouwing, politieke overtuiging of syndicale overtuiging, taal of om elke andere reden is streng verboden, en kan aanleiding geven tot een in Art. B1901 voorziene disciplinaire sanctie (zo nodig aangevuld met sancties zoals vermeld in boeken P, V en A), evenals tot een schorsing of schrapping, zonder dat enig bijzonder opzet vereist is.*
- 3. Alle verbale en non-verbale uitingen (andere dan louter individuele), die hetzij kwetsend of beledigend zijn ten aanzien van een persoon of groep van personen kunnen aanleiding geven tot de in Art. B1901 voorziene disciplinaire sancties (zo nodig aangevuld met sancties zoals vermeldt in boeken P,V en A) zonder dat enig bijzonder opzet vereist is.*

4. *De clubs zien er ook op toe eenzelfde verbintenis in hun statuten en huishoudelijk reglement op te nemen ten aanzien van hun leden en in hun reglement van inwendige orde ten aanzien van hun supporters, en zijn verantwoordelijk voor de naleving ervan door hun supporters. Zelfs indien de kwetsende of beledigende uitlating louter individueel is, hebben de clubs de plicht om alle nuttige/nodige maatregelen te nemen om den in gebreke zijnde supporters te identificeren opdat ten aanzien van hen maatregelen kunnen worden genomen (bv. burgerrechtelijke uitsluiting)."*

III.3.

De voor de beoordeling van het beroep relevante paragrafen van de beslissing van de Geschillencommissie zijn de volgende:

"[...]"

Het staat vast dat er een spreekkoor is ontstaan in de 32ste minuut dat aanleiding kon geven tot een inbreuk op art. B307 van het Bondsreglement.

In dat verband doet het er niet toe of het ging om "Les Wallons c'est du caca" of "Les Wallons ne travaillent pas" (zie hoger).

Het staat ook onbetwistbaar vast dat er is gezongen door supporters van R. Antwerp FC: "les Wallons ne travaillent pas". De verdediging werpt dit immers zelf op als antwoord op de vaststellingen van de Match Delegate.

Waar inderdaad discussie kan zijn omtrent het al dan niet zingen en/of horen van "les Wallons c'est du caca", mogelijks enkel in de beginfase van het spreekkoor, om dan over te gaan in een duidelijk hoorbaar "les Wallons ne travaillent pas" kan wel geenszins worden betwist dat er effectief is gezongen "les Wallons ne travaillent pas". Dit feit is rechtmatig en voldoende nauwkeuring vastgesteld.

Een dergelijk gezang gaat duidelijk het louter sportieve kader te buiten aangezien een welbepaalde gehele bevolkingsgroep wordt gevisieerd.

Er wordt inderdaad op discriminerende en kwetsende wijze een welomschreven bevolkingsgroep gevisieerd.

Meer bepaald wordt een discriminerende en kwetsend cliché omtrent een bepaalde bevolkingsgroep in stand gehouden dat bovendien duidelijk een politieke connotatie heeft.

Het al dan niet ludiek karakter speelt hier dan ook geen rol vermits Art. B307.1 van het Bondsreglement de clubs de verplichting oplegt zich neutraal op te stellen op politiek, religieus en filosofisch vlak.

Dit artikel houdt tevens een vrijwillige beperking in van het recht op vrije meningsuiting. Door het toetreden van de club tot de KBVB aanvaardt hij de reglementen te zullen naleven.

Er dient wel te worden opgemerkt dat het gezang niet lang heeft geduurd. Nadien zijn er geen incidenten meer geweest. Het gezang komt ook niet provocerend noch ophitsend over.”

IV. BEOORDELING

IV.1. De bevoegdheid van het BAS

De bevoegdheid van het BAS volgt uit artikel B.1723.12 Bondsreglement en wordt niet betwist.

IV.2. Ontvankelijkheid van het beroep

Het beroep is tijdig aangetekend binnen de voorziene termijn van 7 dagen die ingaat op de eerste werkdag die volgt op de datum van uitspraak van de aangevochten beslissing zoals bepaald in artikel B.1716 Bondsreglement.

Het Arbitraal College is voorts van mening dat ook het incidenteel beroep door het Bondsparket tijdig en correct werd ingesteld.

IV.3. De gegrondheid van het beroep

IV.3.1.

ROYAL ANTWERP FOOTBALL CLUB vordert dat de bestreden beslissing teniet zou worden gedaan, terwijl het Bondsparket, daarin gevolgd door de KBVB vordert dat de beslissing zou worden bevestigd, met uitzondering van de opgelegde geldboete die dient te worden verhoogd van 1.000 Euro naar 2.500 Euro.

IV.3.2.

ROYAL ANTWERP FOOTBALL CLUB is de mening toegedaan dat het matchverslag en bijgevolg ook de initiële vordering van het Bondsparket is gesteund op twee foutieve veronderstellingen/vaststellingen, en bijgevolg geen grond kan bieden voor de vervolging door het Bondsparket.

ROYAL ANTWERP FOOTBALL CLUB stelt hierbij dat inmiddels ontegensprekelijk is vastgesteld dat een ander spreekkoor werd gezongen dan hetgeen is opgenomen in het verslag

van de match delegate op basis waarvan de vervolging werd geïnitieerd, zodat de basis voor de vervolging foutief zou zijn.

ROYAL ANTWERP FOOTBALL CLUB erkent wel uitdrukkelijk dat er sprake is van het spreekkoor “Les Wallons ne travaillent pas”, maar stelt dat dit spreekkoor dient te worden gezien als louter humoristisch zonder enig kwetsend karakter.

IV.3.3.

Het Bondsparket stelt dat enig bijzonder opzet om iemand met een spreekkoor te kwetsen (m.a.w. in casu: de intentie om inwoners van Wallonië te kwetsen) niet moet worden aangetoond en in dat verband verwijst zij naar de huidige formulering van art. B.307 Bondsreglement zoals hierboven geciteerd.

Het Bondsparket is tevens van mening dat dit niet betekent dat er dan onduidelijkheid zou ontstaan over de beantwoording van de vraag of er dan een “gewoon” of “algemeen” opzet vereist is, aangezien het zingen van spreekkoren vanzelfsprekend geen gedragingen zijn die men per ongeluk of uit onachtzaamheid begaat, en stelt dat een spreekkoor evenmin racistisch dient te zijn om ongewenst te zijn in de zin van het Bondsreglement. Het volstaat dat een spreekkoor kwetsend of beledigend is voor een bepaalde bevolkingsgroep (of ten aanzien van één enkele persoon).

IV.3.4.

Voor wat betreft de objectieve aansprakelijkheid van de club voor het gedrag van haar supporters, meent het Bondsparket dat er geen discussie kan bestaan en verwijst zij naar de talrijke rechtspraak in die zin van zowel het BAS, het CAS/TAS en de motivatie van de Geschillencommissie in deze zaak in eerste aanleg.

IV.3.5.

De KBVB sluit zich grotendeels aan bij het Bondsparket.

IV.4. Beoordeling

IV.4.1.

Het Arbitragecollege is vooreerst van mening dat de bepaling van het Bondsreglement (en het bijhorende tuchtrecht) primeren op toepasselijke wetgeving (o.a. de strafwet). Dat het tuchtrecht primeert vloeit voort uit artikel 2 van de wet van 24 mei 1921 tot waarborging der vrijheid van vereniging, zonder dat dit weliswaar afbreuk doet aan het marginaal toetsingsrecht waarover de rechter, tot wie een betrokkene zich kan wenden, beschikt.

IV.4.2.

Verder wil het Arbitragecollege voorafgaandelijk nog opmerken dat het bijzonder betreurenswaardig is dat dient te worden vastgesteld dat het verslag van de match delegate op basis waarvan de vervolging door het Bondsparket werd geïnitieerd, aanzienlijke lacunes vertoont. Teneinde een correct vervolgingsbeleid te kunnen voeren is het essentieel dat een correct en volledig verslag wordt opgesteld door de daartoe aangeduide bondsorganen en dat deze ook worden gewezen op het belang van het correct opstellen van de verslagen.

Het gegeven dat inmiddels vaststaat dat het verslag van de match delegate niet correct was opgesteld betekent evenwel niet dat het Bondsparket niet tot vervolging kon overgaan voor de feiten die zich hebben voorgedaan tijdens de match op 11/08/2019.

Het feit waarop de vervolging in voorliggende zaak steunt betreft een spreekkoor in de 32ste minuut van de wedstrijd gespeeld tussen ROYAL ANTWERP FOOTBALL CLUB en ROYAL CHARLEROI SPORTING CLUB op 11/08/2019.

Uit het hoger geschetste verloop van de procedure volgt immers dat in voorliggende zaak de rechten van verdediging van ROYAL ANTWERP FOOTBALL CLUB werden gerespecteerd, aangezien ROYAL ANTWERP FOOTBALL CLUB de mogelijkheid heeft gehad om zich te verweren omtrent het spreekkoor "*Les Wallons ne travaillent pas*".

IV.4.3.

Het Arbitragecollege stelt vast dat in de huidige formulering van art. B.307 Bondsreglement meermaals nadrukkelijk werd toegevoegd dat geen bijzonder opzet meer vereist is. Naar mening van het Arbitragecollege blijft evenwel nog steeds een gewoon opzet vereist voor toepassing van de artikelen B.307.2 en B.307.3.

IV.4.4.

Het Arbitragecollege is van mening dat niet vast staat dat het spreekkoor "*Les Wallons ne travaillent pas*" kwetsend of beledigend is voor een bepaalde bevolkingsgroep.

Los van de vraag of dergelijke gezangen in de huidige samenleving als gepast en/of fijnzinnig kunnen worden beschouwd, stelt het Arbitragecollege vast dat uit de beweerdelijk geïntendeerde bevolkingsgroep geen enkele reactie of klacht is gekomen, terwijl de opmerking dat 'niet wordt gewerkt' (Op het moment van de gezangen? Op gelijk welk moment?) door 'De Walen' (alle Walen? De spelers van Charleroi?) evenmin van die aard is dat een normaal gevoelig persoon zich hierdoor gekwetst of beledigd zou moeten/kunnen voelen, te meer daar door het Bondsparket wordt aangegeven dat gezangen als 'Mbokani, ta mère est une putain' sowieso niet vervolgd worden wanneer zij worden gezongen in het kader van een voetbalwedstrijd.

In die zin volgt het Arbitragecollege het standpunt van ROYAL ANTWERP FOOTBALL CLUB dat de gezangen dienen te worden beschouwd als louter humoristisch zonder enig

kwetsend karakter, en er dient te worden vastgesteld dat niet is bewezen dat de supporters met hun spreekkoor enige intentie (het gewone opzet) hadden om een welbepaalde bevolkingsgroep te kwetsen of te beledigen. Aangezien het voordeel van de twijfel ten goede hoort te komen aan ROYAL ANTWERP FOOTBALL CLUB, stelt het Arbitragecollege dan ook vast dat het hoger beroep van ROYAL ANTWERP FOOTBALL CLUB gegrond dient te worden verklaard.

IV.5. De arbitragekosten

De kosten van de arbitrage worden begroot als volgt:

- Administratieve kosten:	200,00 Euro
- Aanhangig maken zaak:	250,00 Euro
- Kosten arbiters:	<u>1.026,87 Euro</u>

TOTAAL: **1.476,87 Euro**

V. BESLISSING

OM DEZE REDENEN,

Het arbitragecollege aangesteld volgens het Reglement van het Belgische Arbitragehof voor de Sport.

- Verklaart door ROYAL ANTWERP FOOTBALL CLUB ingestelde beroep tegen de beslissing van de Geschillencommissie Hoger Beroep voor het Profvoetbal van 8 oktober 2019 ontvankelijk en gegrond;
- Verklaart het door het Bondsparket ingestelde incidenteel beroep tegen de beslissing van de Geschillencommissie hoger beroep voor het Profvoetbal van 8 oktober 2019 ontvankelijk maar ongegrond;
- Hervormt de beslissing van de Geschillencommissie Hoger Beroep voor het Profvoetbal van 8 oktober 2019;
- Verklaart de bondsactie onontvankelijk en vernietigt door de Geschillencommissie Hoger Beroep voor het Profvoetbal opgelegde sanctie;
- Veroordeelt het Bondsparket tot de kosten van de arbitrageprocedure en begroot deze op **1.476,87 Euro.**

Aldus uitgesproken te Brussel op de zetel van het Belgisch Arbitragehof voor de Sport op 26 maart 2020.

Joris DE TOLLENAERE
Gentsesteenweg, 214
8500 KORTRIJK

Jeroen PINOY
Hoveniersstraat, 21
1840 LONDERZEEL

Stijn GEUKENS
Cuvelierstraat, 2C
3740 BILZEN

Lid

Voorzitter

Lid